

Диилврн алдр хаалгъ

Советск олт-амтн, нарт делк-ан куч-кблсчнр Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40 джилин дбнә байр кехәр белдджджәһәнә.

Дбчн джил хооран кбдлмшчнр болн крестьян улс В. И. Ленин толгъачта, большевикүдин партин гардврт Арәсәд капиталистнрин болн помещикүдин нойллгъ хольвлад, политическ йосиг эврә гартан авад, күмн әмтнә тууджд шин итәкксиг зәнәглсн, 1917 джилин октябрьск бдр күмн әмтнә уханас гархш, мбнъкин д гарш чигн уга.

Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40-ч джилд (1917—1957) нерәдсн КПСС-н ЦК-н пропагандин болн агитацин отделин, КПСС-н ЦК-д бәәдг марксизм-ленинизм инстутин тезисмүд газетст барлгдв. Эн тезисмүдт мбнъкин диилгч марксизм-ленинизм туг дор болсн Октябрьск революцин нарт делк-ад туудждлч чинрн илткддждәнә, күмн әмтнә хувд күргсн энүнә нилчнә үзүлгддждәнә, Коммунистическ партин гардв-рап мана орн-нутгин олт-амтнә бәәджд гарсн ноолдана болн диилврн героическ хаалгынә бичгддждәнә.

Кев-кемджджәһән хамгин ик, керг-тбрәрн болн күцләрн цань уга бнр-бргн Октябрьск революц, куч-кблсчнр оньдинд нилкүсл кеджәсн седкл күцәггәд, күн-күүг даджрлгын тбгссиг, ямаран чигн социальн болн келн-әмтнн даджруллт тбгссиг зарлдж делдәд, социализмин, ни-тбвкнүн бәәлгәнә, олт-амтнә тегш-збвин болн ни-иньгллгәнә ухан-седклиг зарлдж дуудсн деерән, түүг күцәджд шиньгәсмн, гидж тезисмүдт келгддждәнә. Октябрь дийлснә ашд мана орн-нутгт кбдлмшч классин диктатур гарсн. Социалистическ революц кеггәд, терүнә күцвринь соньсгдәд уга күчр күнд ноолданд харсджд авад, Арәсән героическ кбдлмшч класс шин бәәдд-джиргьлин экләчнә болджд зогсв, Советск Союз болхла—делкәд түрүн болджд үүдсн социалистическ орн-нутг болджд, талин олт-амтн социализмүр йовхднә хаалгъ татснн.

Олт-амтнд государств залдг аргъ уга гисн харш ухани туукиг Алдр Октябрь үндсәрнә таслдж куучснн. Куч-кблсч олт, хуучрад үмкрсн обществнн стройиг куучджд чадх аргъта бәәтхә, нам государствин болн обществин шин социалистическ систем тосхв, туудждлгч ахр болзгт технико-

экономическ хоцртлгт уурулдж, икәр бсджд-бргдждсн экономик бурдәв, демократин ахгисн янз—социалистическ демократиг батлдж делгрулв, кесг зүсн олт келн-әмтс хоорнд үзгдәд уга ни-иньгллгәнә болн ахир-дууирин хәләц тогтав.

Мана олт-амтнд болхла—социализм тосхсн—Алдр Октябрьск социалистическ революцин гол ашнә болдждана. Социализмин диилвр орн-нутгин бнъг-дүринь соләд, энүнә экономикнн, энүнә культуринь оньгдарулв. Советск йосн бәәх джилмүдин эргид Коммунистическ партъ агъу ик сургъмджин кбдлмш күцәснә ашднә, мана орн-нутгт шин күн бсджд-босв, энүнә голлгч ухан-седкль—советск патриотизм гаргьлгын, куч-кблснд болн эдл-ахуд социалистическ хәләц үзүллгын мбн.

Социализм дийләд, СССР агъу ик күчтә социалистическ державд хүврсн йовдл, СССР-н олт-амтн эвдрш угагъар ни-негн бәәлгын, эднә гаргьдг советск патриотизм, мана орн-нутгт [фашизмиг хамх цокджд хайхд йилгьгч нилчтә боллгъ бгснн. Фашизмнн бмнәс болсн Тбрскнә дәәнд мана советск олт-амтн болн энүнә дәәнә цергнн, цань-уга агъу ик чидл-күчән үзүлснн күмн - амтн мартш уга.

Фашистнр деермч дәврлгъ кехд болсн күчтә ик дәәнәс дийлвртә гарад, Алдр Октябрәс үүлдж гарсн советск обшественн болн государствнн строй, дән мана Тбрскнд бгсн күнд шавиг хурдар эмнджд эдгәггәд, эдл-ахугъан хәрү босхджд авад, уралан хурдар йовулдж чадх аргъ бгснн. Промышленн продукцин цуг кирцәнә 1957 джилд болхла, 1913 джилд бәәснлә дүнъгцулхлә, 33 холван бсв. Нарт делкән промышленн производствд 1917 джилд СССР 2-3 процент эзлдж бәәсн болхла, ода тавн әнъг кеснә нег хувинь эзлждәнә. Промышленн продукцин кирцәгъәрн Советск Союз Европд болхла негдгч орм, нарт делкәд—хойрдгч орм эзлждәнә.

Селәнә эдл-ахуг хурдар бсгджд-бргдждүлхин тускар суулин джилмүдт ик кбдлмш күцәгдв. Омн нүфрт йовх колхозмүдин дамшлт болн дийлврәс иштәгъәр, дарук джилмүдин эргид, әмн болгъна тоод мах, үс болн тос гаргьджд авлгъарн США-г күцхмн гисн тбр мана партъ ода тәвб.

Олт-амтнә материалн болн культури бәәдл - джиргьлин кирцәнә мбнъкин бсәд йовхд

социализм ик хаалгъ секснн. Куч-кблсчнрин ода цагин материалн тетклгьинь авад хәләхлә, 1913 джилд бәәснәс кесг холван кирцәгъәрн ик, советск әмтс бмнәсн сән хот илдг, сән хувц үсмдг болв, культури рн бсв. Амтн бәәдг гермүд тосхлгъна агъу ик зура темдлгдсн, күцәгджд йовна.

КПСС-н XX-ч хургин шиндврмүдәр омг авч советск амтн, коммунизмн материалн-техническ кбрнъг тосххар, тууджин ахр цагин эргид хамгин бмн йовх капитализмин орн-нутгудиг, әмн күн болгъна тоод продукц гаргьлгъарн кббджд күцхәр ноолджд йовна. Одр ирвәс олт-амтнә политическ болн куч-кблснә шунмгъань бсәд, зургьдгч тавн джилин зураг болзгасн бмн күцәхин тблә соцдбрлдән бргджд йовна.

Мана Коммунистическ партъ—олт-амтнә партъ мбн, тиггәд олт-амтнә сәәгъинь хәләгънәс талдан ах керг мана партьд уга. Маленковин, Кагановичин, Молотовин антипартийн багиг болн эднлә ханьсн Шепиловиг нег дуугъар бурушалгын, мана орн-нутгт олт-амтнә седкл-ухан, политическ ни-негн бәәлгын батрсиг бас нег дакджд үзүлв.

Советск олт-амтн коммунизм тосхлгъна кбдлмшт ухан-седклән тәвсн, нарт делкә әәмшг уга, дән уга, тбвкнүн бәәхин тблә цухрлтан угагъар ноолджд йовна. Газадин керг-тбрин политикдән советск государствнн, обществнн-политическ системн тал-талдан болв чигн орн-нутгуд хоорндан тбвкнүн, дән угагъар бәәджд чадхмн гисн ленинск зааврар гардвр кедждәнә.

Мана цагт болхла Октябрин заасн хаалгъар, социализм тосхлгъна хаалгъар Китдин алдр амтн, Европин болн Азийн кесг орн-нутгудин куч-кблсчнр йовджд йовна. Социализм делкән дийлгдшго чидлд хүврв. Октябрин идеяин бмәгъәр Азийн болн Африкин олт сай әмтс колониялизмин мухлагъас гетлцхәв.

Алдр Октябрин 40-ч джилин дбнә байр келгьнд белдхләрн кбдлмшч класс, колхозн крестьянств болн советск интеллигенц, эврәнн Коммунистическ партин болн Советск правительствин эргид бас чигн батар ни-негн болджд, ончта ик дбниг эдл-ахун болн культури тосхлтд шин күцврмүд бәрдж, советск обществ коммунизмүр йовлгъна алдр джисәнә хаалгьд шин дийлврмүд күцджд тосхар бәәнә.